

Rollkoll - Vad gör en god man och förvaltare?

-esitteessä kerrotaan, millaista apua voit saada god man- ja förvaltare-avustajalta. Esitteessä annetaan lisätietoja näiden toimeksiantotyyppien eroista.

Esitteessä käsitellään god man -avustajan hakuprosessi ja kustannukset. Esitteen lopussa ovat useimmin kysytyt kysymykset ja sanasto.

RFS on laatinut esitteen yhteistyössä henkilöiden kanssa, joilla on tai on ollut god man -avustaja tai jotka harkitsevat avustajan hakemista.

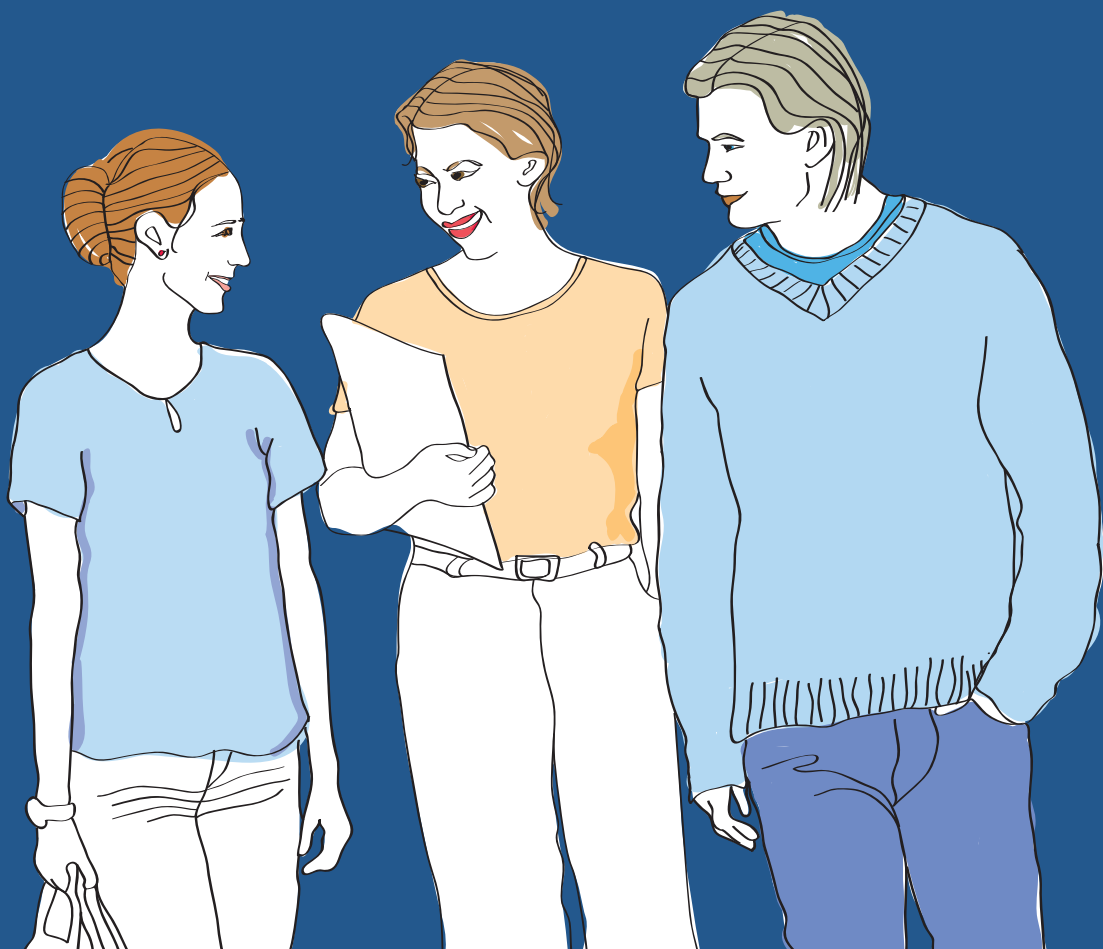
RIKSFÖRBUNDET
FRIVILLIGA
SAMHÄLLSARBETARE

Esitteen on laatinut
Riksförbundet frivilliga samhällsarbetare
www.rfs.se

Rollkoll

Mitä god man- tai
förvaltare-avustaja tekee?

Rollkoll on Riksförbundet frivilliga samhällsarbetare (RFS) -järjestön ylläpitämä projekti, jota tukee Allmänna arvsfonden. RFS järjestää lakisääteisiä vapaaehtoistehtäviä hoitavia henkilöitä, joihin kuuluvat god man-, förvaltare-, kontaktperson-, kontaktfamilj-, lekmanövervakare- ja stödperson-henkilöt sekä vankila- ja laitospvierailuja tekevät henkilöt. RFS:n förbundssekreterare Gunilla Sundblad ja RFS:n johdon edustaja Göran Swärd ovat osallistuneet projektin ohjausryhmään. 11. toukokuuta 2015 lähtien johdon uutena edustajana on toiminut Thomas Eiserman. Rollkoll-projektin projektijohtaja päällikkö on Linda Fröström.

Lue lisää RFS:stä osoitteesta www.rfs.se.

Tämän esitteen ovat laatineet yhteistyössä Riksförbundet Attention-, Riksförbundet för Social och Mental Hälsa (RSMH)- ja Schizofreniförbundet-järjestöjen jäsenet ja työntekijät. Haastatteluihin ja kyselyihin ovat vastanneet RFS- ja Föreningen Sveriges Överförmyndare -järjestöjen jäsenet. Esitteen laadunvarmistuksesta ovat vastanneet mm. yhteistyöjärjestömme, Ruotsin kunnat ja maakäräjät, Uppsalan överförmyndarförvaltningen sekä Karlstadin överförmyndarkansliet.

ISBN: 978-91-977519-6-4

Graafinen suunnittelu ja kuvat: Lottie Hallqvist/Graffoto

Paino: ätta45, Tukholma 2015

Sisällys

God man- ja förvaltare-avustajat	4
Vaatimukset god man- tai förvaltare-avustajan saamiselle	6
God man- ja förvaltare-avustajien eroavaisuudet	7
Kalle hakee god man -avustajaa	8
Kuinka god man- tai förvaltare-avustajan hakemus tapahtuu?	10
Mitä oikeuksia minulla on god man- tai förvaltare-avustajani käytössä?	12
Asiat, joiden hoitamiseen god man- tai förvaltare-avustaja ei osallistu	13
God man- tai förvaltare-avustajan kustannukset	14
Överförmyndare	14
Kysymyksiä ja vastauksia god man- ja förvaltare-avustajista	15
Päätössanat ja lisätiedot	17
Sanasto	18

TÄSSÄ ESITTEESSÄ KERROTAAN LISÄÄ GOD MAN- JA FÖRVALTARE-AVUSTAJIEN PALVELUISTA. Esittelemme myös näiden toimeksiantotyyppien eroavaisuudet sekä god man -avustajan hakuprosessin ja kustannukset. Esitteen lopussa ovat useimmin kysytyt kysymykset ja sanasto.

God man- ja förvaltare-avustajat

Joissakin elämäntilanteissa saatat tarvita apua taloutesi hallintaan, oikeuksiesi valvontaan ja elämönhallinnan sujumuuden varmistamiseen. Silloin voit hakea god man- tai förvaltare-avustajaa kunnalliselta överförmyndare-viranomaiselta.

God man tai förvaltare on avustaja, joka saa palkkion esimerkiksi siitä, että hän avustaa sinua laskujen maksamisessa, tukihakemusten laatimisessa tai muunlaisen avun anomisessa yhteiskunnalta. Avustaja voi auttaa sinua asumisasioiden, hoivapalvelujen tai vapaa-ajan järjestämisessä parhaalla mahdollisella tavalla. Sinun tarpeesi määrittävät, kuinka god man- tai förvaltare-avustajan täytyy toimia. Voit esittää toivomuksen god man- tai förvaltare-avustajaksesi valittavasta henkilöstä, mutta överförmyndare-viranomainen arvioi henkilön soveltuvuuden tehtävään.

God man- tai förvaltare-avustajan tulee kunnioittaa sinua ja toimeksiannon aikana tietoonsa saamiaan asioita. God man- tai förvaltare-avustajaa käyttävää henkilöä kutsutaan nimellä **huvudman**.

God man tai förvaltare voi auttaa sinua yhdellä, kahdella tai kolmella osa-alueella. Nämä kolme osa-alueetta ovat:

OMAISUUDEN HALLINTA, **OIKEUKSIEN VALVONTA** ja **ASIOIDEN HOITO**.

GODMANSKAP-/ FÖRVALTARSKAP-OSA	ESIMERKKI SISÄLLÖSTÄ
Omaisuiden hallinta	Laskujen maksu, rahastosijoitukset, rahojen jako päämiehelle.
Oikeuksien valvonta	Avustusten haku, sopimusten allekirjoitus, talon myynti, päämiehen edustaminen pesänjaossa.
Asioiden hoito	Päämiehen vapaa-ajanvietosta, asumisesta ja myönnetyn avun sujuvuudesta huolehtiminen.

Tavallisimmin avustaja toimii kaikilla kolmella osa-alueella, mutta on mahdollista saada apua vain yhdellä tai kahdella osa-alueella. Sinun avun tarpeesi määrittää avun osa-alueet. Tällöin vastaat itse toimeksiannon ulkopuolelle jäävistä osa-alueista.

Esite käsittelee jatkossa god man- ja förvaltare-toimintaa, joka koostuu kaikista kolmesta osa-alueesta

Vaatimukset god man- tai förvaltare-avustajan saamiselle

God man

God man -avustajan saaminen edellyttää, että hakijalla on avuntarpeeseen liittyvä toimintarajoite tai sairaus. God man myönnetään vain, jos hakijalla ei ole mahdollisuutta saada apua muualta. Jos sinulla on auttamiseen kykenevä omainen, boendepersonal, kontaktperson tai henkilökohtainen avustaja, et tarvitse god man -avustajaa. Jos voit antaa valtakirjan jollekulle, et myöskään voi saada god man -avustajaa. Anna valtakirja kuitenkin vain luotetulle henkilölle. Valtakirjan avulla voit antaa toiselle henkilölle tehtäväksi auttaa sinua jossakin asiassa, esimerkiksi laskujen maksussa.

God man -avustajan hakeminen on ajankohtaista vain silloin, jos muut eivät voi auttaa sinua. God man -avustajan käyttäminen on vapaaehtoista. Sinulla on mahdollisuus antaa suostumuksesi god man -avustajaksi ehdotetulle henkilölle tai jättää oma ehdotuksesi. Jos et itse voi ilmaista omaa tahtoasi, kannanottoa pyydetään lähiomaisiltasi. Tuomioistuimien päättää lopullisesti god man -avustajan myöntämisestä sinulle.

Förvaltare

Förvaltare- ja god man -avustajien myöntämiselle on samat vaatimukset.

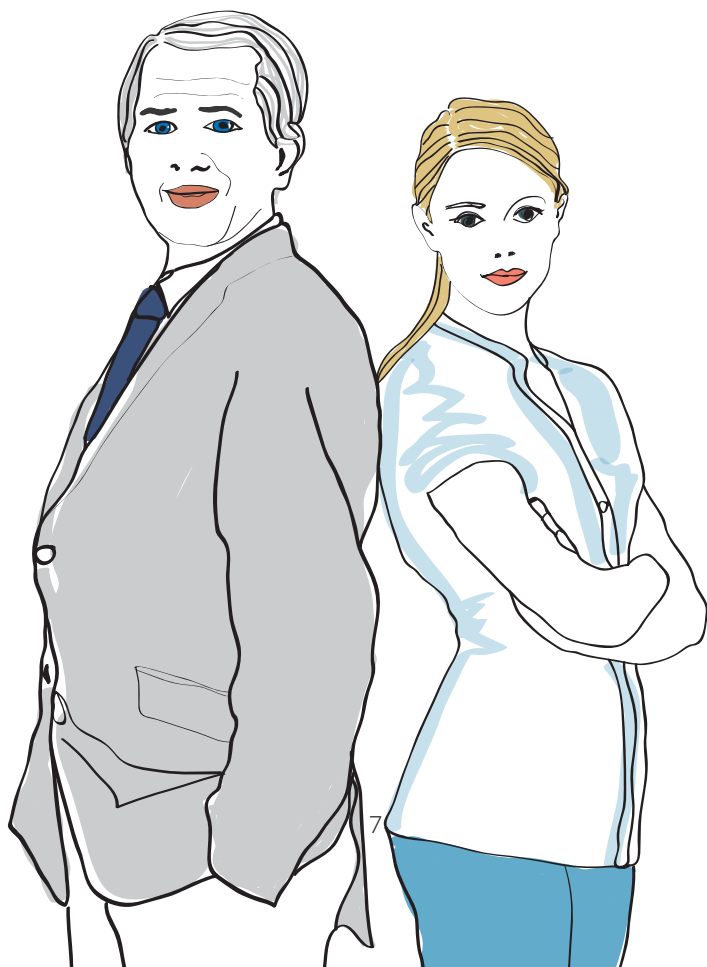
Niiden eroavaisuus riippuu avun tarpeestasi. Voit saada förvaltare-avustajan vain, jos god man -avustajan palvelu ei ole sinulle riittävä.

Tuomioistuimien voi määrätä sinulle förvaltare-avustajan vastoin sinun tahtoasi. Förvaltare-avustajan saaminen edellyttää sitä, että on vaarana, että et anna god man -avustajan hoitaa tehtäviään tai että muut henkilöt huijaavat sinulta rahaa. Sinun tulee olla joutunut hankalaan tilanteeseen, jossa olet esimerkiksi vaarassa jäädä asunnottomaksi.

God man- ja förvaltare-avustajien eroavaisuudet

God man- ja förvaltare-avustajien tehtävät ovat hyvin samankaltaisia. God man- ja förvaltare-avustajien erona on, että sinä päämiehenä vahvistat aina god man -avustajan päätökset. Jos et itse kykene päätöksentekoon vaikean toimintarajoitteen tai sairauden vuoksi, god man tekee päätökset parhaan etusi mukaisesti. Etujesi selvittämisessä hän voi keskustella esimerkiksi omaisten tai boendepersonal-henkilöiden kanssa.

Förvaltare voi tehdä päätöksiä ilman sinun suostumustasi. Förvaltare-avustajan tulee mahdollisimman pitkälle selvittää sinun tahtosi, mutta förvaltare päättää, mitkä ratkaisut ovat parhaita sinun tarpeesi huomioon ottaen.

Kalle hakee god man -avustajaa

KALLE ON 22-VUOTIAS ja hän on muuttanut omilleen kaksi vuotta sitten. Hänen psyykinen toimintakykynsä on alentunut, joten hänen on vaikea pysyä selvillä maksettavista laskuista. Tämän vuoksi hän on päätenyt Kronofogden-viranomaisen listoille. Hän on yrittänyt ystävänsä avustuksella hakea Försäkringskassan tukea. Hakemusta ei hyväksytty, sillä Kalle ei ollut täyttänyt lomakkeita oikein. Kalle on vaarassa saada hädön asunnostaan. Kalle voi huonosti ja ottaa yhteyttä sosiaalitoimeen. Hän saa ajan Sofia-nimiselle etuuskäsittelijälle.

Kalle ei pidä yhteyttä perheeseensä, eikä hänellä ole ystäviä, joilta hän voisi pyytää apua. Sofia ehdottaa Kallelle god man -avustajan hakemista. Sofia tulostaa lomakkeet överförmyndare-viranomaisen sivustolta. He täyttävät lomakkeet yhdessä. He kuvailevat Kallen toimintarajoitteen. Mihin hän haluaa apua. Miltä hänen nykyinen elämäntilanteensa näyttää. Mitä riskejä hänellä on, jos hän ei saa apua. He kirjaavat hakemukseen myös, että Kallella ei ole ketään muuta, joka voisi auttaa häntä. Kalle allekirjoittaa hakemuksen.

Sofia auttaa Kallea ottamaan yhteyttä terveyskeskukseen hakemukseen tarvittavan lääkärintodistuksen saamiseksi.

Tapaamisen jälkeen Sofia laatii lausunnon Kallen avuntarpeesta.

Kun Kalle toimittaa lääkärintodistuksen Sofialle, hän lähettää hakemuksen, lausunnon ja lääkärintodistuksen tingsrätt-tuomioistuimelle.

Muutaman viikon kuluttua Sofia soittaa Kallelle ja kertoo, että god man -avustajaksi tarjoutunut henkilö otti häneen yhteyttä ja haluaisi tavata Kallen. Hänen nimensä on Siv. Tapaamisessa Siv kertoo, että hän on toiminut muiden henkilöiden god man -avustajana useiden vuosien ajan. Siv kertoo itsestään ja siitä, miten hän voisi auttaa Kallea. Kalle saa hänestä hyvän kuvan ja kirjoittaa, että haluaa Sivin ryhtyvän god man -avustajakseen.

Noin neljän viikon kuluttua Siv soittaa Kallelle ja kertoo, että tingsrätt on hyväksynyt Kallen god man -avustajaa koskevan hakemuksen ja että Siv voi alkaa avustaa Kallea. He sopivat tapaamisesta Kallen kotona Kallen postien läpikäymiseksi.

Siv ottaa yhteyttä Kallen velkojiin ja sopii maksusuunnitelmista. Hän hakee myös avustusta Kallelle, jotta Kalle saisi hieman lisää rahaa ja voi alkaa maksaa pois velkojaan. Yhdessä he laativat budjetin.

Koska Siv selvitti asiat Kallen vuokranantajan kanssa, Kalle saa jäädä asuntoonsa. Hänen laskunsa maksetaan kuukausittain, ja hänen vointinsa on nyt aiempaa parempi.

Kuinka hakemus tapahtuu?

- Tärkeintä on, että sinä annat hakemukselle suostumuksesi. Kaikkeen muuhun voit saada apua.
- Käytä hakemuslomakkeita, jos niitä on saatavilla.
- Lääkärintodistus laaditaan erityiselle Socialstyrelsenin lomakkeelle. Lääkärit osaavat käyttää oikeaa lomaketta, kun käännyt heidän puoleensa.
- Etuuskäsittelijän, kuraattorin tai muun sosiaalitoimen edustajan lausunto avun tarpeestasi.
- Jos sinulla on ehdotus god man- tai förvaltare-avustajaksesi, ilmoita tiedot hakemuksessasi. Överförmyndare arvioi henkilön soveltuvuuden god man -toimeksiannon suorittajaksi.
- Ilmoita myös lähiomaistesi yhteystiedot.
- Joissakin kunnissa sinun tulee myös todistaa henkilöllisyytesi.

Kyllä, esimerkiksi sosiaalitoimen etuuskäsittelijä tai psykiatrinen kuraattori voi auttaa sinua hakemuksen laatimisessa. Jos sinulla on kysyttävää hakemusasioista, ota yhteyttä kunnalliseen överförmyndare-viranomaiseen.

2. Voiko joku auttaa minua hakemuksen tekemisessä?

3. Mihin jätän hakemuksen?

Hakemus lähetetään kunnalliselle tingsrätt-viranomaiselle.

- Sinä itse, jos olet täyttänyt 18 vuotta.
- Lähiomaisesi.
- Överförmyndare
- Kuka tahansa voi tehdä ilmoituksen socialtjänst- tai överförmyndare-viranomaisille, jos hän uskoo tietyn henkilön saattavan tarvita god man- tai förvaltare-avustajan palvelua.

1. Kuka voi hakea god man- tai förvaltare-avustajaa?

4.
Mitä asiakirjoja hakemukseen tarvitaan?

5.
Mitä asioita hakemukseen tulee sisällyttää?

Hakemukseen tulee sisällyttää:

- Perustelu god man -avustajan tarpeelle.
- Millainen toimintarajoite tai sairaus on perusteena avun tarpeellesi.
- Mihin toimintoihin kaipaat god man -avustajan palvelua.
- Syy ja perustelut sille, että et voi saada apua muilla keinoin.
- Muut tavat, joilla olet yrittänyt ratkaista ongelmaasi ja miksi et ole onnistunut.

6.
Kuinka toimitaan, jos en voi antaa suostumustani god man -avustajan hakemiselle?

Hakemukseen liitettävässä lääkärintodistuksessa täytyy käydä ilmi, että et voi antaa suostumustasi. Tällöin kannanottoa pyydetään lähiomaisiltasi.

7.
Kuka päättää god man- tai förvaltare-avustajan myöntämisestä?

- Tingsrätt päättää god man- tai förvaltare-avustajan myöntämisestä.
- Överförmyndare antaa lausunnon god man- tai förvaltare-avustajan tarpeesta.

8.
Kuinka kauan god man- tai förvaltare-avustajan hakeminen vie?

Tämä riippuu siitä, kuinka nopeasti god man -avustajaksi haluava henkilö löydetään. Käsittelyyn vaikuttavat lisäksi hakemuksen mahdollinen täydennystarve ja tingsrätt-tuomioistuimen päätöksentekoon kuluva aika. Keskimääräinen aika on noin kolme kuukautta. Kiireelliset hakemukset käsitellään nopeutetussa aikataulussa.

Mitä oikeuksia minulla on god man-tai förvaltare-avustajani käytössä?

Jos sinulla on god man -avustaja

God man -avustajan käyttäminen ei rajoita elämääsi millään tavalla. Voit nostaa rahaa pankista, solmia sopimuksia ja hakea apua yhteiskunnalta. Jotta god man -avustajasi voi auttaa sinua parhaalla mahdollisella tavalla, on tärkeää, että noudatat itsekin god man -avustajasi kanssa tekemiäsi sopimuksia. Sinun on esimerkiksi tärkeää noudattaa god man -avustajasi kanssa laatimaasi budjettia. Sopimuksenne voi koskea myös sitä, että et solmi matkapuhelinliittymäsopimuksia tai tv-sopimuksia puhumatta asiasta god man -avustajasi kanssa.

Jos sinulla on förvaltare-avustaja

Förvaltare-avustajaa käyttäessäsi sinä et voi solmia sopimuksia, nostaa rahaa pankista tai allekirjoittaa hakemuksia. Förvaltare päättää, kuinka suuren osan rahoistasi sinä voit käyttää. Jos saat palkkaa, saat useimmiten itse päättää sen käytöstä. Vaikka sinulla on förvaltare-avustaja, saat silti tehdä päätökset monista itseäsi koskevista asioista. Tällaisia asioita ovat hoitoasi koskevat toiveet, äänestyskäyttäytymisesi ja avioliiton solmiminen.

ESIMERKKEJÄ TEHTÄVISTÄ:	Voinko tehdä tämän, jos minulla on god man?	Voinko tehdä tämän, jos minulla on förvaltare?
Nostaa rahaa	Kyllä	Ei, saat vain förvaltare-avustajan antamat rahat
Solmia sopimuksia	Kyllä	Ei
Hakea avustuksia/tukia	Kyllä	Ei
Äänestää yleisissä vaaleissa	Kyllä	Kyllä
Avioitua	Kyllä	Kyllä
Hakea työtä	Kyllä	Kyllä

Asiat, joiden hoitamiseen god man- tai förvaltare-avustaja ei osallistu

God man- tai förvaltare-avustajat eivät osallistu käytännön asioiden hoitoon. He eivät siivoa, käy kaupassa tai lähde kanssasi elokuviin. He eivät myöskään kyyditse sinua tapaamisiin. God man- tai förvaltare-avustajalla ei ole oikeutta tehdä hoitoasi koskevia päätöksiä. Jos et voi ilmaista omaa tahtoasi hoitotilanteissa, siitä vastaavat ensisijaisesti lähiomaisesi.

God man- tai förvaltare-avustaja on henkilökohtainen edustajasi. God man- tai förvaltare-avustaja ei voi avustaa perheenjäseniäsi. Jos sinulla on esimerkiksi lapsia, god man- tai förvaltare-avustajasi ei voi osallistua lasten arviointikeskusteluun koulussa.

Jos god man- tai förvaltare-avustaja ei voi auttaa, keneltä voin pyytää apua?

ESIMERKKITEHTÄVÄ:		KUKA VOI AUTTAA?
Siivous, kukkien kastelu, verhojen ripustaminen ja vastaavat tehtävät	▶▶	Omainen, boendepersonal, henkilökohtainen avustaja
Kävelylenkit, elokuvat, kahvittelu, järjestötoimintaan osallistuminen	▶▶	Omainen, kontaktperson, henkilökohtainen avustaja
Tapaamismuistutukset, motivointi työnhaussa	▶▶	Omainen, kontaktperson, henkilökohtainen avustaja
Lääkärikäynnit	▶▶	Omainen, boendepersonal, ledsagare, henkilökohtainen avustaja
Kaupassa käynti	▶▶	Omainen, boendepersonal, henkilökohtainen avustaja
Pukeutuminen, ruokailu, hygienian hoito	▶▶	Omainen, boendepersonal, henkilökohtainen avustaja

God man- tai förvaltare-avustajan kustannukset

Pääsääntöisesti god man- tai förvaltare-avustajaa tarvitseva henkilö maksaa avustamisen itse.

Kustannusten suuruuden määrittää kunnallinen överförmyndare. Kustannukset riippuvat siitä, kuinka paljon god man tai förvaltare avustaa sinua.

Tavanomaisesti kustannukset ovat noin 9 000 – 13 000 kruunua vuodessa, jos god man avustaa sinua kaikilla kolmella osa-alueella: **OMAISUUDEN HALLINNASSA, OIKEUKSIEN VALVONNASSA** ja **ASIOIDEN HOIDOSSA**.

Försäkringskassan voi määrättyissä tapauksissa myöntää korvausta palkkioiden maksamiseen. 19-65-vuotiaat hakijat voivat anoa handikappersättning-korvausta. Korvauksen saamiseksi kustannustesi tulee ylittää 12 700 kruunua vuodessa toimintarajoitteen tai sairauden vuoksi. God man tai förvaltare voi avustaa handikappersättning-hakemuksen täyttämässä.

Joissain tapauksissa kunta voi avustaa palkkioiden maksamisessa. Jos vuosituloasi alittavat n. 118 000 kruunua ja omaisuutesi arvo alittaa n. 89 000 kruunua, kunta vastaa kustannuksista.

Överförmyndare

God man- ja förvaltare-avustajien valvonnasta vastaava viranomaisena on överförmyndare tai överförmyndarnämnd. Usein asioiden hoidosta vastaa Övermyndarkontor, jolla on työntekijöitä.

Överförmyndare valvoo, että god man- ja förvaltare-avustajat hoitavat tehtävänsä. Se vastaa myös god man- tai förvaltare-toimintaan hakeutuvien henkilöiden hausta. Jos sinulla on kysyttävää god man- tai förvaltare-toiminnasta, ota yhteyttä paikalliseen överförmyndaren -viranomaiseen.

Kysymyksiä ja vastauksia god man- ja förvaltare-toiminnasta

Kuinka kauan voin saada god man- tai förvaltare-avustajan palvelua?

Voit saada god man -avustajan palvelua niin kauan kuin tarvitset. Avun tarpeesi määrittää palvelun tarpeen. Kyseessä voi olla lyhempi tai monivuotinen jakso. Voit itse hakea godmanskap- tai förvaltarskap-jakson päättymistä. Jakson päättämisestä vastaa tingsrätt.

Förvaltare avustaa sinua niin kauan kuin tarvitset palvelua. Överförmyndare tarkistaa kerran vuodessa, tarvitsetko jatkossa förvaltare-avustajaa. Sinun tulee itse tehdä hakemus tingsrätt-tuomioistuimelle, jos haluat, että he päättävät förvaltare-avustajan tarpeestasi.

Kuinka paljon minun tulee pitää yhteyttä god man- tai förvaltare-avustajaan?

Yhteydenpidon määrä riippuu sinun tarpeistasi. Toimeksiannon alussa tapaatte ja pidätte yhteyttä mahdollisesti tiiviimmin kuin yhteistyön jatkuttua joitakin kuukausia.

Lähtökohtana voi olla tapaaminen kerran kuukaudessa ja muina aikoina yhteydenpito hoidetaan puhelimitse ja sähköpostitse tarpeen mukaan. Sen jälkeen voitte hoitaa asiat yhdessä sopimallanne tavalla.

Voiko god man tai förvaltare nostaa kaikki rahat pankkitililtäni?

Jos god man- tai förvaltare-avustajan toimeksiantoon kuuluu **OMAISUUTESI HALLINTA**, hänellä on pääsy yhdelle pankkitileistäsi laskujen maksua varten. Muiden pankkitilien käyttöön god man- tai förvaltare-avustajallasi ei ole käyttöoikeutta. Heidän tulee hakea överförmyndare-viranomaiselta lupa nostaa rahaa tileiltäsi ja sinun tulee antaa suostumuksesi nostolle, jos sen kykenet tekemään.

God man- ja förvaltare-avustajien tulee tehdä vuosittainen talousselvitys överförmyndare-viranomaiselle. Selvityksestä tulee käydä ilmi rahojesi käyttötapa, jotta överförmyndare voi todeta, että god man tai förvaltare on hoitanut tehtävänsä.

Voiko omainen toimia god man- tai förvaltare-avustajana?

Kyllä, jos omainen täyttää god man- tai förvaltare-avustajalle asetetut vaatimukset. Vaatimuksena on, että avustaja tuntee toimeksiannon ja yhteiskunnallisen toiminta-alueen ja soveltuu muutoinkin tehtävään. On myös tärkeää, että sinun ja god man-avustajasi välillä ei ole eturistiriitoja. Överförmyndare määrittää, täyttääkö henkilö nämä vaatimukset.

Mitä minun tulee ottaa huomioon, kun tapaan mahdollisen god man- tai förvaltare-avustajani?

Voit halutessasi pyytää tapaamiseen mukaan jonkun luottohenkilösi. On hyvä aina valmistella kysymyksiä. Pyydä henkilöä kertomaan hieman itsestään. Millaisia god man- tai förvaltare-avustajan tehtävässä vaadittavia taitoja hänellä on? Kuinka monta toimeksiantoa hänellä on ollut, mitä hän tekee työkseen ja millaisia toimeksiantoja hänellä on aiemmin ollut? Mitä henkilö ajattelee sinua koskevasta toimeksiannosta? On erittäin tärkeää, että henkilökemiat kohtaavat, jotta yhteistyönne sujuu hyvin jatkossakin.

Kuinka voin vaihtaa god man- tai förvaltare-avustajaa, johon en ole tyytyväinen?

Paras tapa vaihtaa god man- tai förvaltare-avustajaa on keskustella toimeksiannon saaneen henkilön kanssa, minkä jälkeen voitte yhdessä ottaa yhteyttä överförmyndare-viranomaiseen ja pyytää vaihtoa.

Jos haluat tehdä god man- tai förvaltare-avustajaasi koskevan valituksen, voit ottaa itse yhteyttä överförmyndare-viranomaiseen. Voit myös pyytää jotakuta muuta lähipiiristäsi auttamaan sinua. Överförmyndare-viranomaisen tulee tällöin tehdä asiasta selvitys.

Tunteeko uusi god man- tai förvaltare-avustajani sairauteni tai toimintarajoitteeni?

Jos et tunne god man- tai förvaltare-avustajaasi ennestään, olisi hyvä, että sinä tai joku luotettu henkilö kertoisi avustajalle toimintarajoitteestasi tai sairaudestasi ensimmäisellä tapaamiskerralla. On hyvä kertoa, kuinka toimintarajoitteesi/ sairautesi vaikuttaa sinuun ja millaista apua tarvitset. God man- tai förvaltare-avustajasi ei tiedä kaikkea alusta lähtien, mutta oppii ajan myötä.

Mitä tapahtuu, jos god man- tai förvaltare-avustajaa koskeva hakemukseni hylätään?

Ensimmäiseksi voit valittaa päätöksestä hovrätten-tuomioistuimeen. Jos sieltäkin tulee kielteinen päätös, voit hakea tukea myös muilta tahoilta. Tällöin kyseeseen voi tulla kontaktperson, boendestöd tai henkilökohtainen asiamies.

Päätössanat ja lisätiedot

Toivomme tämän esitteen antaneen sinulle hyvän käsityksen siitä, millaista palvelua god man- ja förvaltare-avustajat tarjoavat. Jos haluat lisätietoja, voit ottaa yhteyttä kunnalliseen överförmyndare-viranomaiseen tai lukea lisää osoitteesta:

www.rfs.se/godmanskap

KIRJALLISUUS:

God man och Förvaltare – en handbok:

Daniel Sjöstedt ja Peter Sporrstedt, Studentlitteratur

Gode mannens ABC: Jan Wallgren, Norstedts Juridik

God man & förvaltare – Problem och lösningar:

Tommy Hansson, Björn Lundén information

God man och förvaltare – En praktiskt vägledning:

Tommy Hansson, Björn Lundén information

Sanasto

Palkkio:

Summa, joka god man- tai förvaltare-avustajalle maksetaan avustustyöstä.

Pesänjako:

Sopimus perinnön jakamisesta henkilön kuoleman jälkeen.

Kotitukija:

Henkilö, joka auttaa sinua kodin- ja virka-asioiden hoidossa sekä kaupassa käynnissä.

Asumistuki:

Försäkringskassalta haettava asumisavustus osaan vuokrasta.

Valtakirja:

Sopimus, jonka mukaan toinen henkilö saa hoitaa puolestasi tiettyjä asioita, kuten maksaa laskuja tililtäsi.

Förvaltare:

Voit saada förvaltare-avustajan, jos toimintarajoitteen tai sairauden vuoksi tarvitset apua oikeuksiesi valvonnassa, omaisuutesi hallinnassa tai asioidesi hoidossa. Förvaltare-avustajan voi saada, jos god man -avustaja ei ole riittävä.

Föräldrabalken:

Ruotsin lakikaari, johon god man- ja förvaltare-avustajia koskevat säädökset sisältyvät.

God man:

Voit saada god man -avustajan, jos toimintarajoitteen tai sairauden vuoksi tarvitset apua oikeuksiesi valvonnassa, omaisuutesi hallinnassa tai asioidesi hoidossa.

Päämies:

Henkilö, jolla on god man- tai förvaltare-avustaja.

Kontaktperson:

Henkilö, joka voi avustaa toimintarajoitteista henkilöä sosiaalisen verkoston laajentamisessa ja tarjota tukea erilaisissa aktiviteeteissa ja harrastuksissa.

Ledsagare:

Henkilö, joka voi saattaa toimintarajoitteista henkilöä eri paikkoihin.

Henkilötodistus:

Henkilötietosi sisältävä todistus. Voidaan tilata Skatteverketiltä.

Henkilökohtainen avustaja:

Henkilö, joka avustaa toimintarajoitteista henkilöä käytännön toimissa, kuten pukeutumisessa, ruokailussa ja kommunikoinnissa.

Psyykkinen toimintarajoite:

Alentunut psyykkinen tai älyllinen toimintakyky. Toimintarajoite voi olla synnynnäinen tai sairauden tai onnettomuuden aiheuttama.

Tingsrätt:

Tuomioistuimien, jotka päättävät god man- tai förvaltare-avustajan myöntämisestä hakijalle.

Överförmyndare/överförmyndarnämnd:

Kunnallinen viranomaisorganisaatio, joka rekrytoi ja valvoo god man- ja förvaltare-avustajia.